

Press release povodom prezentacije Pravilnika o mjestu zakloništa, Split 11. travnja 2008.

Koncem 2007. završen jednogodišnji projekt mjesta zakloništa za brodove koji trebaju pomoć

Ispunjena obveza iz EU, IMO i nacionalne regulative (Pomorskog zakonika)

Republika Hrvatska ispunila je obvezu iz Pomorskog zakonika iz 2004. izdavanjem propisa o mjestima zakloništa (MZ) za brodove koji trebaju pomoć. Od 3. siječnja 2008. na snazi je Pravilnik o mjestima zakloništa i Plan prihvata broda u nevolji (dio Pravilnika).

Pravilnikom i Planom Hrvatska je uskladila zahtjeve iz Dir. 2002/59/EC i IMO Res. A.949(23) za rješavanje pitanja mjesta zakloništa i time doprinijela ovom osjetljivom i kompleksnom segmentu usklađivanja hrvatskog s europskim zakonodavstvom.

Projektno-znanstveni pristup

Za rješavanje pitanja mjesta zakloništa R. Hrvatska, tj. nadležno ministarstvo (MMPI) formiralo je Projektnu skupinu sastavljenu od djelatnika ministarstva te eksperata stručnih i znanstvenih institucija.

Nositelj realizacije projekta bio je HHI Hrvatski hidrografski institut, kao državna institucija s javnim ovlastima u informativnom segmentu sigurnosti plovidbe koja raspolaže podacima, znanstvenicima i stručnjacima s referencama na mnogim složenim projektima u vezi sa sigurnosnom i drugom pomorskom i hidrografsko-oceanografskom problematikom. Nadležno ministarstvo, prepoznajući kompleksnost pitanja MZ, povjerilo je HHI-u vođenje projekta MZ..

HHI je nakon preliminarnih istraživanja predložio rješavanje pitanja MZ na znanstvenostručnim osnovama i metodama. Tako da se rezultati istraživanja predstave u studiji, kao temeljnom dokumentu iz kojega će proizići koncept rješavanja MZ, da se studijom ponudi struktura i sadržaj propisa kao i drugih dodatnih alata i mjera koji bi trebali pomoći u uspješnoj implementaciji propisa, time i u upravljanju procesima i postupcima u slučajevima zahtjeva broda za MZ.

U realizaciji predviđenih ciljeva i poslova na projektu, HHI je angažirao stručnjake i znanstvenike iz nekoliko eminentnih fakultetskih ustanova (Pomorski fakultet u Rijeci, Građevinsko-arhitektonski fakultet u Splitu, Filozofski fakultet u Zagrebu, Institut za urbanizam RH) te ekologe, biologe i sociologe, a za potrebe razmatranja i nuđenja rješenja specifičnih pitanja kao što su socio-ekonomska, biološko-ekološka, maritimno-sigurnosna, prostorno-planska i upravno-administrativna.

Rezultati projekta

Ovakav temeljit i sveobuhvatan pristup uz stalne kontakte, sastanke i prezentacije rezultata po fazama projekta od strane HHI i Projektne skupine prema nadležnom ministarstvu i ostalim institucijama i interesnim skupinama rezultirao je pravovremenom realizacijom projekta i konkretnih proizvoda: Studija o MZ, Pravilnik o MZ i Plan prihvata broda u nevolji, te računalna aplikacija tj. baza relevantnih podataka za MZ pod nazivom ADRIA – GIS. Izvan planiranih ciljeva i poslova, a također kao rezultat rada na projektu, prezentiran je kroz pilot projekt za tri

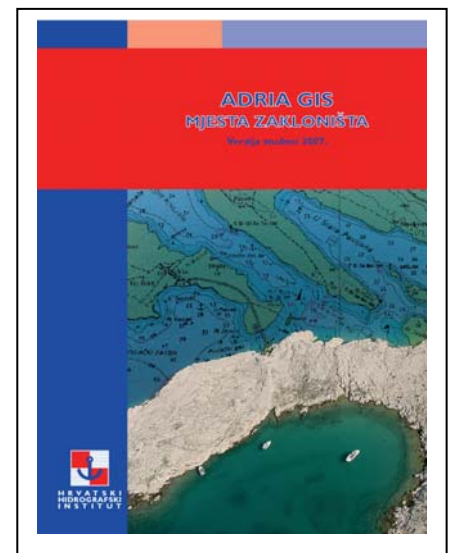
županije koncept potpune računalne podrške odlučivanju o najpogodnijem MZ temeljen na višekriterijalnoj analizi.

Studija

Pravilnik i Plan

Računalna podrška

Hrvatski koncept rješavanja pitanja MZ

Koncept, prihvaćen od Projektne skupine, a nakon što su istraženi svjetski modeli te predložene prednosti i nedostaci svakog od njih, ugrađen je u Pravilnik o mjestima zakloništa i primjenjuje se od 3. siječnja 2008.

Hrvatski koncept predstavlja kombinaciju proceduralnog i djelomično preseleksijskog modela koji pretpostavlja postojanje jasnih procedura za različite scenarije (zaklanjanje radi otklanjanja tehničkog kvara, sprečavanja prodora mora, gašenja požara, nepovoljnih vremenskih uvjeta, smještaja napuštenog broda, a u svim situacijama sa ili bez mogućih posljedica onečišćenja okoliša, ...) prema kojima postupaju nadležni u svakom pojedinom slučaju zahtjeva broda za MZ. Djelomično je preseleksijski jer postoji široki popis potencijalnih mjesta zakloništa koji se sužava u iterativnom postupku u određenom slučaju. U principu, svaka prirodna, od vjetra i valova zaštićena i dovoljno duboka uvala ili dio obale kopna i otoka, kao i luka može u određenom slučaju biti MZ. Ako je takvo mjesto još i nenaseljeno ili u blizini nema većega naselja, značajnijih gospodarskih kapaciteta i zaštićenih dijelova prirode i baštine koji bi mogli biti ugroženi, te ako postoje kopneni prilazni putovi za dopremanje opreme i ljudi, onda je to visoko prihvatljivo MZ. No, o svemu se utvrđuje sukladno Pravilniku u danoj situaciji na način da Nacionalna središnjica za potragu i spašavanje koristeći na jednom mjestu dostupne podatke i one o trenutnoj situaciji na terenu sastavlja prijedlog nekoliko MZ i prosljeđuje ga višoj razini na odlučivanje. Konačnu odluku o dodjeli MZ i upućivanju broda u MZ donosi, također prema važećem pravilniku, pomoćnik ministra nadležan za poslove sigurnosti plovidbe i zaštite mora od onečišćenja uz suglasnost ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša.

Uzimajući u obzir upravo veliki broj mogućih specifičnih slučajeva zahtjeva za MZ odustalo se od koncepta predefiniranja jednog, dva, tri ili nekoliko MZ iz temeljnog razloga što u određenoj specifičnoj situaciji, prethodno i točno definirano MZ može biti apsolutno nepogodno za takav

slučaj, npr. u odnosu na veličinu broda i razlog zbog kojega se traži MZ. Potpuno opremanje takva dva ili tri mjesta stalnom (fiksnom) opremom i sredstvima i držanje u hladnom pogonu znatno je skuplje, a u mnogim scenarijima to MZ može biti neupotrebljivo tj. nepogodno. Dodatni razlog neprihvatanja koncepta predefiniranja i objavljivanja MZ je i mogućnost zlorabe takvog koncepta, tj. namjernog dovođenja broda na unaprijed definirana i javno objavljena MZ u slučajevima kada se brodar ili posada žele namjerno riješiti svog broda.

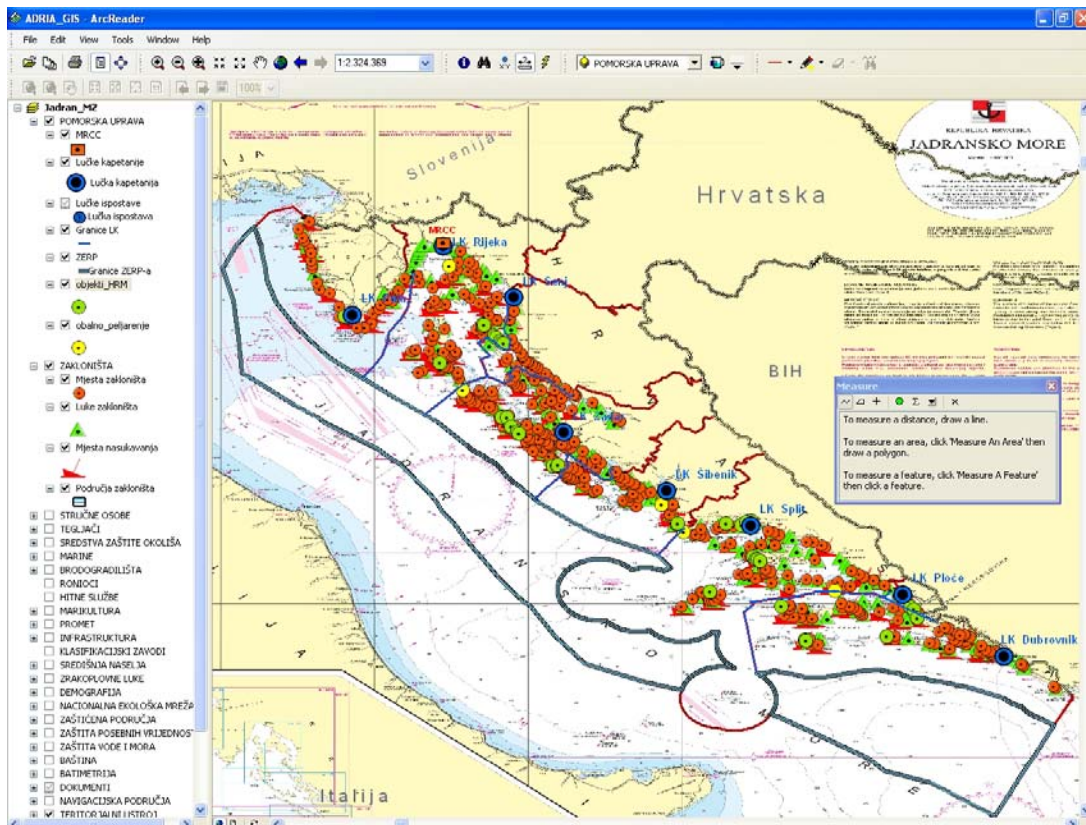
Prema usvojenom konceptu, što se vidi i u postojećoj regulativi, popis svih mogućih MZ bez obzira na veličinu broda i moguće scenarije uz sve ostale relevantne podatke dostupan je nadležnim osobama na vrlo jednostavan i brz način u ADRIA-GIS aplikaciji, ali ne i onima koji bi javno objavljena MZ mogli zlorabiti.

Koncept po kojem je RH riješila pitanje MZ najbliži je britanskom, norveškom i njemačkom. Što se tiče susjedne R. Italije, za njihovo područje nigdje nije pronađen podatak o broju ili popis MZ. Čak prema dostupnim podacima nije poznato da je posebnim propisom R. Italija riješila to pitanje.

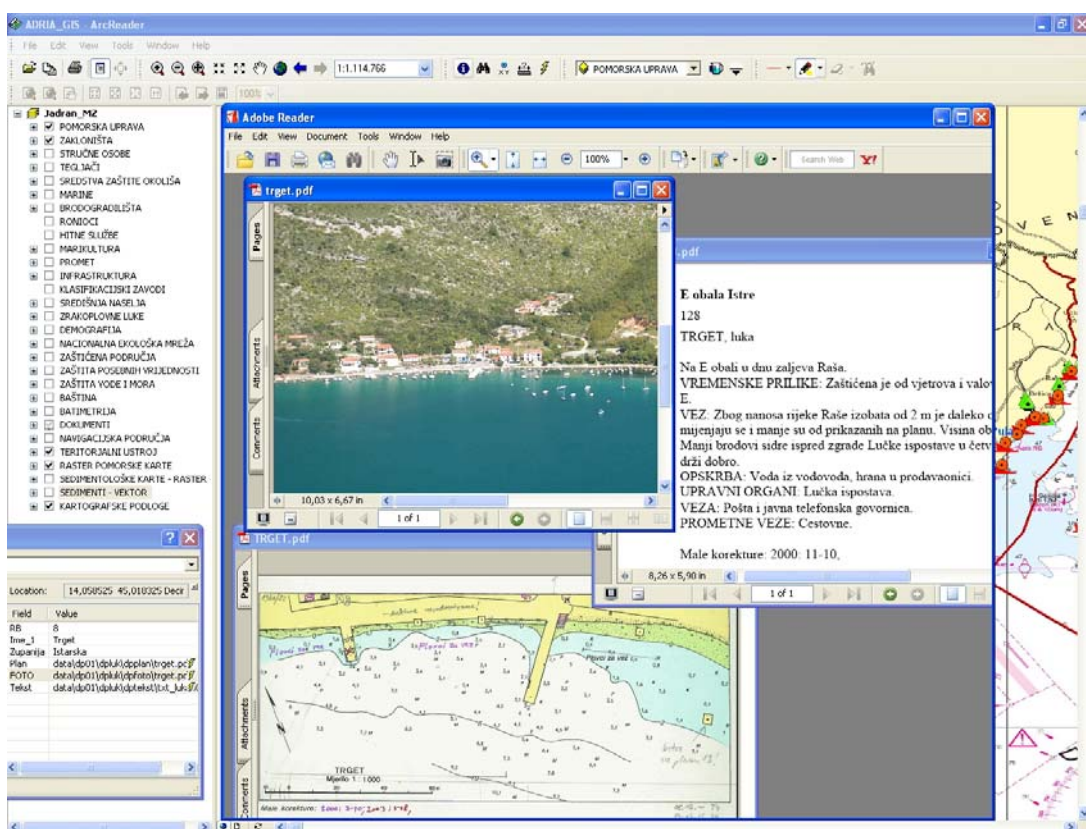
Potreba za unapređenjem sustava

Buduće uspješno upravljanje situacijama u slučaju zahtjeva za MZ ovisit će o nekoliko faktora, posebno o:

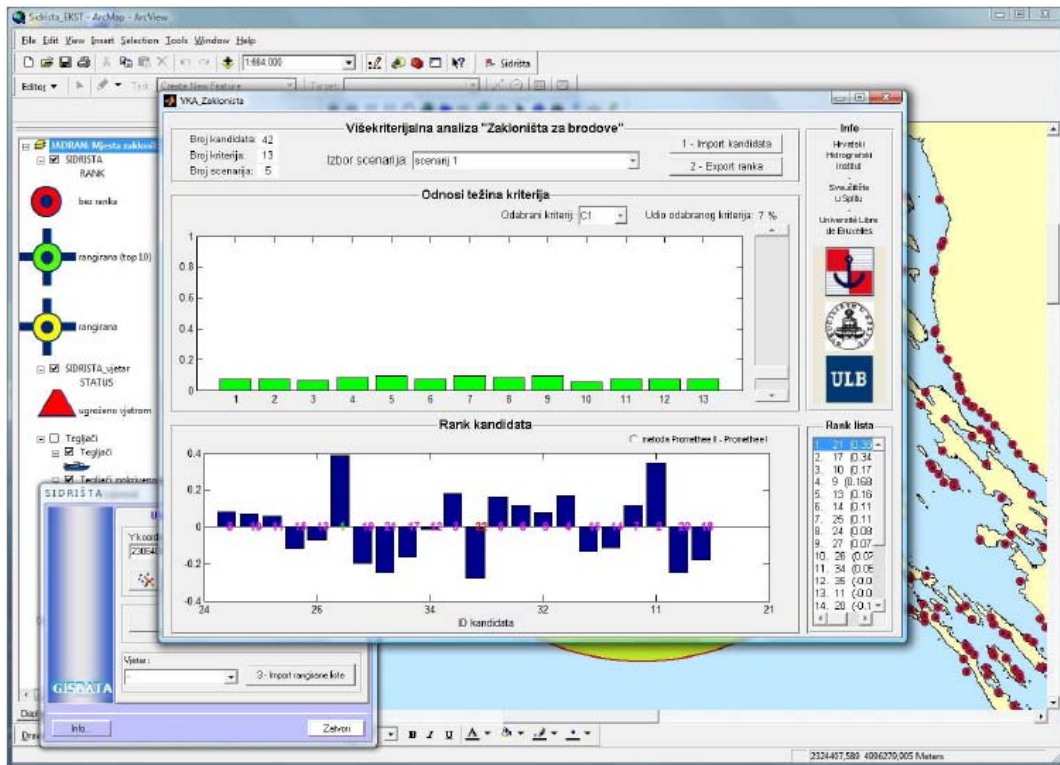
- striktnom primjenjivanju donesenog propisa te procedura nadležnih u postupcima nakon zaprimanja zahtjeva, postupku određivanja i upućivanja broda u MZ,
- periodičnom obavljanju vježbi prema mogućim scenarijima, u koje će biti uključeni svi subjekti i sredstva koji sudjeluju u rješavanju zahtjeva,
- tome da se nakon analize rezultata vježbi po potrebi izmijeni i dopuni Pravilnik i procedure te da se poduzmu mjere radi poboljšanja logistike ako se ustanove manjkavosti ili nedostaci u vrsti, broju i količini logistike,
- realizaciji predloženog projekta prema prezentiranom konceptu potpune računalne podrške odlučivanju upotrebom višekriterijalne metode, a za koji je nadležno ministarstvo pokazalo potrebu i razumijevanje. Implementacijom računalne podrške utjecaj subjektivnih (jednokriterijalnih) procjena sveo bi se na najmanju moguću mjeru.

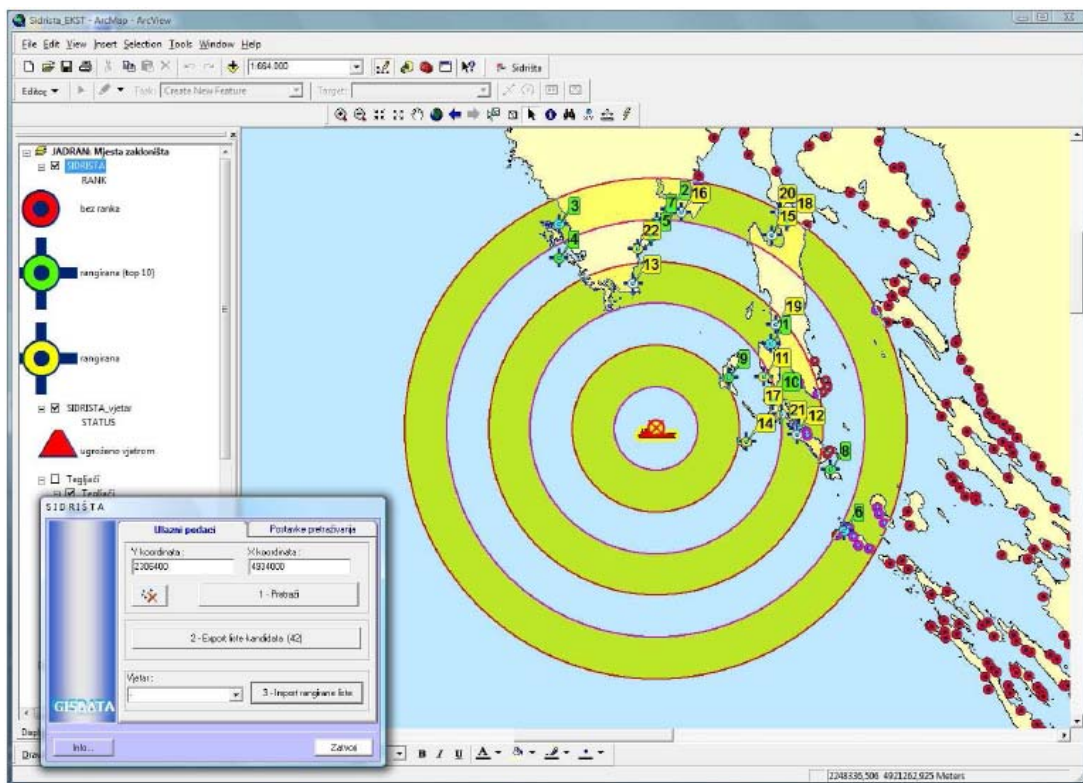
Slika 3. Prikaz potencijalnih MZ u prozoru ADRIA GIS računalne aplikacije

Slika 4. Prikaz dijela relevantnih podataka u prozoru ADRIA GIS računalne aplikacije

Slika 5. Prikaz prozora računalne aplikacije za odabir i rangiranje MZ korištenjem višekriterijalne metode

Slika 6. Prikaz prozora računalne aplikacije za rangiranih MZ u određenom radijusu od pozicije broda korištenjem višekriterijalne metode